

CREPIS MACEDONICA KITAN. SP. NOV.

от Б. КИТАНОВ

E sect. *Brachypodes* Babcock (The Genus *Crepis*, Part Two, 1947, p. 210).

Perennis, 5—10 cm alta; rhizoma verticale, ultra 8 cm longum et 8—10 mm crassum, squamis bruneis obtectum. Folia basalia 4—11 cm longa, 0.8—2 cm lata. Folia caudiciorum oblongo-lanceolata, acuta, sparse runcinato-serrata in petiolum tenuem, laminae aequilongum attenuata, supra fere glabra, subtus pilis minutissimis sparse puberula. Folia caulina basalia oblonga, usque lanceolata, obtusata vel acuta, lyrato runcinato-incisa, lobis lateralibus triangularibus, acutis sparse irregulariter dentatis versus petiolum sensim diminutis et in petiolum brevem alatum sensim transientibus, lobo terminali oblongo-triangulari breviter acute serrato, subtus precipue ad nervam medianam pilis minutis crispulis irregulariter oblecto, supra saepe fere glabro. Petiola irregulariter pilosa, rarius subglabra, saepe rubello tincta ad basim late alata, alis bruneis fere squamiformibus.

Folia caulina 1—5, inferiora basaliorum similia, superiora sessilia; folia media linearia, suprema lineari-subulata, fere squamiformia. Caules 1—3, plerumque furcati vel bifurcati, rarius simplices, 8—9 cm alti, foliis paulo superantes, in parte inferiore sparse, in parte superiore sat dense arachnoideo-villosi. Capitulum cca 50-florum. Involucrum late conicum, (0.8) 1.2—2.0 cm latum, 1—1.4 cm longum, bracteis externis 8—12, inaequalibus, 1—9 mm longis, acutis, extra nigrescente-viridibus, margine nigro-hyalinis, dentibus cartilagineis saepe instructis extus pilis crispulis albis dense villosis, rarius deorsu glabris linearibus usque subulatis, $\frac{1}{10}$ — $\frac{3}{4}$ longitudine bractearum internarum. Bractee internae 18—22, 11—13 mm longae linearae usque lineari-lanceolatae acutiusculae extus livide-virides, versus apicem nigrescentes, pilis albidis crispulis dense villosae, apice fere barbulate, margine, sine apice, late hyalino-marginatae, intus pallide-virides, versus apicem nigrescentes in parte inferiore glabrae, in parte media minute adpresse pilosae, superne dense crispule-villosae. Receptaculum convexum cilioso-areolatum. Flosculi 18—23 mm longi, ligulis 3 mm latis, denticulis cca 1 mm longis, apice crassiusculis et rubellis. Flosculi tubus 4—5 mm longus sparse albo-pilosus.

Antherarum tubus 4.5—5 mm longus aequaliter latus, glaber, flavus. Stylus 9—10 mm longus. Stigmae 2.5—3 mm longae, minutissimae tuberculatae et brevissime ciliatae.

Achaenia juvenilia flavescens, glabra, longitudinaliter leviter costata 4.5—5.5 mm longa, 0.5 mm lata, versus apicem parum attenuata, costis 12—14. Pappus 7—8 mm longus, albidus, biseriatus, setis ciliato-dentatis, fragilibus.

Flores aurati.

Crescit in monte Dešat, ad confines Yugoslaviae (Macedoniae) et Albaniae in glareosis montanis, 2130 m s. m., ad radicem borealem cacuminis Deli-seniza. Planta florenda lecta augusto 8, anno 1948.

Crepis macedonica Kitan. sp. nov. От секцията *Brachypodes* Babcock (The Genus *Crepis*, Part Two, 1947, p. 210).

Многогодишно, 5—10 см високо растение; коренище вертикално, над 8 см дълго и 8—10 мм дебело, покрито с кафяви люспи. Приосновните листа 4—11 см дълги, 0.8—2 см широки. Първите (най-стари) розеткови листа са продълговатоланцетни, заострени, рядко трионовидноназъбени, стеснени в тънка дръжка, която е равна на петурата; отгоре почти голи, отдолу със свършено дребни мъхнати космички. Приосновните стъблени листа са дългнестни до ланцетни, възтъпи или заострени, лировидно-трионовидно-врязано-назъбени до пересто разделени; дяловете триъгълни, заострени, рядко и неправилно назъбени, с постепенно намаляващи към основата на петурата и извити надолу зъбчета; петурата постепенно преминава в къса крилата дръжка. Връхният дял е продълговато триъгълен, късо и остро напilen; петурките отдолу по средния нерв със свършено дребни паяжинести власинки, отгоре обикновено почти голи. Дръжката неравномерно окосмена, по-рядко възгола, често обагрена червено и към основата си широко крилата; крилата са кафяви, почти ципести.

Стъблените листа са 1—5 на брой; най-долните наподобяват приосновните, като постепенно се стесняват в къса крилата дръжка, а по-горните са приседнали—средните са линейни, връхните линейно-шиловидни до люсповидни.

Стъблата са 1—3, най-често вилужно до двойновилужно разклонени, рядко прости, 8—9 см високи, малко надминаващи листата, в долната си част слабо, а в горната гъстопаяжинестовълнестни. Коцничката е с около 50 цвята.

Обвивката е широко коническа, (0.8) 1.2—2.0 см широка и 1—1.4 см дълга, малко изменяща се след прецъфтяването. Външните обвивни листчета са 8—12, нееднакви, 1—9 мм дълги, заострени, отвън възчернозелени, отвътре бледозелени, с черен ципест ръб, често с редки хрущялни зъбчета, отвън гъстобело-къдравовлакнести, рядко по гърба възголи, линейни до шиловидни, $\frac{1}{10}$ до $\frac{3}{4}$ от дължината на вътрешните обвивни листчета. Вътрешните обвивни листчета 18—22 на брой, 11—13 мм дълги, линейни до линейно-ланцетни, заострени, отвън светлозелени, към върха възчернозелени и гъсто покрити с бели къдрави власинки, които в горната част са по-редки, но на върха образуват цяло

снопче, с широк ципест ръб, недостигащ до върха, в долната си част голи в средната — слабо прилегнало космати, а в горната — гъстокъдравокосмати.

Цветното легло изпъкнало, с дребноресничести по ръба си ямички. Венчето 18—23 мм дълго, езичето 3 мм широко, зъбчетата му са около 1 мм дълги, на върха си задебелени и възчервени; тръбицата на цвета дълга до 4—5 мм, с редки бели власинки. Прашниковата тръбица 4.5—5 мм дълга, равномерно дебела, гола, жълта; стълбчето 9—10 мм дълго; близалцата 2—3 мм дълги, покрити с малки брадавички и съвършено къси реснички (при 60 X). Орехчетата на младите плодове жълтеникави, 4.5—5.5 мм дълги и до 1 мм дебели, слабо стеснени към върха, голи, с 12—14 слабо изпъкнали ребра. Хвърчилката 7—8 мм дълга, бяла, с крехки четинки, разположени в два реда. Цветовете златожълти.

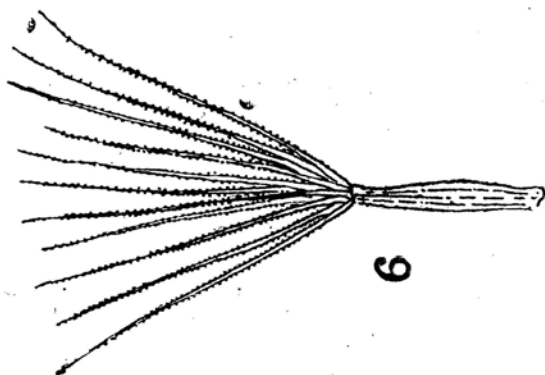
Македония — из мергеловите сипеи по северното подножие на вр. Дели Сеница на пл. Дешат, на границата между Югославия (Македония) и Албания, 2130 м н. в. Събрано с цветовете на 8 август 1948 година.

Стои най-близко до *Crepis terglouensis* (Насц.) А. Керн. (ср. Вабсоук, I. с., р. 249) от Алпите. Отличава се от него по дългото си вертикално коренище, по формата и размерите на приосновните листа, по по-големия брой на стъблата, които са почти винаги разклонени, по белите власинки на брактееите, по окосмените и от вътрешната си страна брактен, по по-дългото стълбче. Освен това *Crepis terglouensis* (Насц.) А. Керн. е типично калкофилно растение, докато *Crepis macedonica* Китан. расте по мергели с много слабо съдържание на варовик¹.

¹ Когато настоящата публикация беше вече под печат, получих писмо (от 30. III. 1950 год.) от г-н Вабсоук, автор на монографията на р. *Crepis*, който, въз основа на изпратения му материал, смята, че новоописаното растение представлява един добър вид („I agree that it is a „good“ new species“).

Crepis macedonica Kitan. — 1) Folia caudiculi (1/1); 2) Planta florifera (1/1); 3) Involucri phyllorum exteriorum et interiorum facies externa (4X); 4) Involucri phylli interni facies interna (4X); 5) Ligula (3X); 6) Achenium (5X).

6

5

4

3

Crepis macedonica Kitan. — 1) Първи розеткови листа ($\frac{1}{4}$); 2) Цъфтящо растение ($\frac{1}{2}$); 3) Външни и вътрешни обвивни листчета, гледани отвън ($4\times$); 4) Вътрешен обвивен лист, гледан отвътре ($4\times$); 5) Езичест цвят ($3\times$); 6) Хвърчилка ($5\times$).